

НАЦІОНАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ СКАУТІВ УКРАЇНИ: ДОСВІД ДІЯЛЬНОСТІ

А *Охарактеризовані дитячі та молодіжні громадські організації та об'єднання як соціальний інститут виховання; предстворений досвід діяльності Національної скаутської організації України; окреслені передумови та історія створення; мета та функціональні принципи скаутського руху; визначені завдання та основні напрями діяльності; розкритий виховний потенціал організації; розкриті особливості застосування скаутського методу, який покладений в основу виховної системи громадських об'єднань в Україні XX ст.; розвиток здібностей та інтересів, збагачення життєвого досвіду, сприяння самовдосконаленню та особистісному зростанню.*

Ключові слова: скаутинг, скаутський метод, виховна система скаутингу, виховання, дитячі та молодіжні організації та об'єднання.

Постановка проблеми. Дитячі та молодіжні громадські організації та об'єднання як соціальний інститут виховання підлітків заслуговують на окрему увагу щодо вивчення їхнього досвіду. Для України XX ст. однією з характерних ознак була наявність єдиної піонерської організації, яка охоплювала практично 100% дітей. Починаючи з 90-х років XX ст. ситуація змінилася: замість єдиної організації постали численні дитячі та молодіжні об'єднання з різноплановими напрямками діяльності. На сьогодні різноманітні дитячі об'єднання є одним із невід'ємних соціальних інститутів українського суспільства.

Як зазначає Л. Романовська, процес утворення й функціонування дитячих громадських об'єднань є своєрідною реакцією соціально-психологічного захисту дітей і підлітків у період становлення й розвитку особистості. Саме дитячі об'єднання задовольняють нестримний потяг дітей і підлітків до романтики, фізичного ризику, бажання випробувати себе в екстремальних ситуаціях. Це, власне кажучи, і визначає сутність діяльності переважної більшості дитячих громадських об'єднань. Адже кожне них за своєю психолого-педагогічною характеристикою є по суті тією ж неформальною групою ровесників; разом з тим, воно, не втрачаючи своєї психологічної, сутнісної привабливості для підлітків, є чітко структурованою, дисциплінованою, з метою, формами й засобами соціалізації та педагогічного впливу організації. Образно кажучи, це якоюсь мірою поставлений під суспільний контроль неформальний мікросоціум, який відкриває для дитини (підлітка) колосальні можливості для самореалізації, самоактуалізації та самовитавлення [7, с. 7–8].

Значне місце серед дитячих і молодіжних громадських об'єднань та організацій посідають об'єднання скаутського руху. Як більшість за 100 років існування довели свою ефективність як виховний рух, що дає змогу розглядати їх як одного з партнерів інших соціальних інститутів у процесі виховання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значна кількість праць стосується історії українського скаутингу певних місцевостей (Таракани (Л. Беч, О. Бойчук, М. Мінчак та ін.), Буковина (А. Жовтківський); Волині (В. Боровський, П. Львович, Заварзатта, М. Бажанський, Л. Довгович, В. Немиласько, С. Пала-Пугач); еміграції (Ю. Гончаренко, М. Закомарніч, Е. Мителіцький, С. Наріжний та ін.). На особливу увагу заслуговує дослідження історії скаутингу на центральному етапі історії України (Л. Бачинський, П. Богачук, Ю. Гончаренко, Е. Деслав, В. Плющ та ін.). Окремі питання розвитку скаутингу в національно-визвольному русі висвітлюють розвідки Б. Костюка, П. Содоля, Л. Шанковського та ін. Цілісне уявлення про хід історії Пласту дають енциклопедичні виклади Ю. Старосольського та В. Янчак в «Енциклопедії Українознавства». Першою значною науковою працею на тему історії Пласту як основної частини українського скаутингу стала праця Б. Сав-

чука «Український Пласт: 1911–1939» (Івано-Франківськ, 1996). Огляд літератури засвідчує відсутність комплексних праць, які б охоплювали весь скаутський рух, а не його окремі складові.

Виклад основного матеріалу. Нині в Україні існує досить велика кількість об'єднань та організацій скаутського типу як всеукраїнського, так і місцевого та регіонального рівнів.

У всьому світі скаутський рух існує у вигляді Всесвітньої організації скаутського руху (ВОСР), членами якої є визнані національні скаутські організації. Всесвітній скаутський рух охоплює понад 50 мільйонів людей по всьому світу, серед них біля 30 мільйонів – діти віком від 11 до 16 років.

Основоположні засади, на яких діє та розвивається скаутинг, визначені у Конституції ВОСР. Скаутський рух є добровільним, неполітичним виховним рухом для молодих людей, відкритим для всіх, незалежно від їхнього походження, расової приналежності та віросповідання, відповідно до мети, принципів і методів, що розроблені засновником руху.

Створений понад ста років тому, скаутинг пережив стрімкий еволюційний шлях від варіації на тему організації дозвілля дітей у літній час до чіткої структурованої програми самовиховання дитини. І якраз цей принцип – принцип самовиховання – і відрізняє скаутинг від більшості існуючих педагогічних концепцій і моделей виховання дітей і молоді [11].

З історії створення Національної скаутської організації України. Оскільки членом Всесвітньої організації скаутського руху може бути єдина національна скаутська організація, у 2005 р. Всесвітня конференція рекомендує Україні працювати над об'єднанням найсильніших організацій і формуванням єдиної цілі скаутського руху в країні.

Прислухавшись до рішення Всесвітньої конференції, скаутські організації-ініціатори покладають на себе головні обов'язки щодо створення робочої групи, якою пізніше за методичної підтримки регіонального скаутського бюро «Євразія» були розроблені документи нової спільної організації – Національна Організація Скаутів України.

Навесні 2007 р. був проведений установчий з'їзд, в якому брали участь представники таких організацій, як «СПОК», «Пласт», «Січ», представники з різних регіонів України.

26 жовтня 2007 року була зареєстрована ВМГО «Національна організація скаутів України» (НОСУ). За статутом та вимогами ВОСР національна організація будь-якої країни-учасника Всесвітньої організації скаутського руху має бути унітарною та мати індивідуальне членство. Українські дитячі та молодіжні скаутські організації зробили перший крок і зареєстрували свої наміри до об'єднання.

Лідери з числа дітей, молоді та дорослих скаут-лідерів з організації-засновників («Пласт», «Січ», «СПОК», «АСУ») зустрілись та обговорили переваги та проблеми, пов'язані з об'єднанням на національному рівні в єдину організа-

реалізованих заходів у програмі. Вивчення ефективності використання інформаційних технологій, зокрема веб-сайтів для підвищення іміджу закладів.

Оцінка дієвості програми щодо забезпечення часті і проведення всеукраїнських, обласних, тасових, заходів з дітьми та молоддю за напрямами позашкільної освіти.

Аналіз результативності на кожному етапі: про-юріситаційної та професійної підготовки учнів, иробничо-технічного профілю, який об'єднує уртки автослюсарів, столярів, водіїв, операторів омп'ютерного набору; значення в науково-техічному напрямі гуртків й інші творчі об'єднання редметно-технічного профілю.

Оцінка ефективності проектів, запланованих у рограмі (Волонтерство як школа управління іайстерності та розвиток морально-духовного тановлення соціально-активної молоді», «Делеати учнівських прав», «Твоє життя – твій виір», «Захопливий світ професій», «Юнь Терноілля за чисте довкілля»).

Реалізація експедицій і конкурсів: Всеукраїнька історико-географічна експедиція «Історія іст і сіл України», «Моя Батьківщина – Україа»; «Мій рідний край».

Виявлення проблем у ході реалізації регіональої освітньої програми. Аналіз причин невиконання запланованих заходів. Загальна оцінка вионання програми. Формулювання рекомендацій до реалізації освітніх програм на основі отриганих уроків.

Серед виявлених проблем під час реалізації проарам – матеріально-технічні, пов'язані із затягуанням термінів капітального ремонту, використанням застарілого обладнання; реконструкції, едостатнє оснащення гуртків, секцій сучасними авчальними та наочними посібниками, спортив-

ним спорядженням, музичними інструментами, сценічним одягом і взуттям, меблями, іншим матеріально-технічним обладнанням.

Висновки. Механізми технологій усе більше проникають у практику управління освітою, тому що швидкоплинність суспільних процесів стимулює науковців і практиків до пошуку економних шляхів реалізації різних програм і гарантованих результатів. Розроблення технологій реалізації освітніх програм зумовить оперативність контролю, підвищить ефективність програмних заходів, допоможе виявити можливі загрози та передбачити превентивні заходи.

Перспективи подальших досліджень. Окреслена в цій статті тематика може мати розвиток у напрямі розроблення та детального опису кожного етапу реалізації програми та змісту кожного кроку алгоритму в усіх компонентах технології. Окрім цього, вагомим для практики управління освітою буде дослідження методів оцінювання ефективності та результативності освітніх програм, методів оцінювання ефективності та результативності освітніх програм.

Список використаних джерел

1. Боднар, О. С. Управління аналітико-експертною діяльністю у сфері загальної середньої освіти регіону (теоретико-прикладний аспект): монографія / О. С. Боднар. – Тернопіль: Крок, 2013. – 544 с.
2. Дзвинчук, Д. І. Освіта в історико-філософському вимірі: тенденції розвитку та управління [Текст]: моногр. / Д. І. Дзвинчук. – Київ: ЗАТ «Мічлава», 2006. – 378 с.
3. Енциклопедія освіти / Академія пед. наук України; гол. ред. В. Г. Кремень. – Київ: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
4. Красніков, Є. Державна освітня політика: сутність поняття, системність, історико-політичні аспекти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.viche.info/journals/2757/>
5. Куньч, З. Й. Універсальний словник української мови / З. Й. Куньч. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2005. – 848 с.
6. Мельник, Я. Тенденції розвитку державної освітньої політики в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kbivara.kharkov.ua/e-book/pdtr/2012-3/doc/2/04.pdf>
7. Педагогіка. Большая современная энциклопедия / сост. Е. С. Ралацевич. – Мн. – Современ. слово, 2005. – 720 с.
8. Шульга, Н. Д. Сутнісні характеристики поняття «державна освітня політика» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.academy.gov.ua/ej/ej14/bxts/Shulga.pdf>

Дата надходження авторського оригіналу до редакції: 10.03.2015

Пихурко О.В. Технология реализации региональной программы по развитию внешкольного образования.

Проведено аналіз теоретичного та практичного значення програм для реалізації освітньої політики в регіоні. виявлено суттєвість понять, зв'язаних з технологією реалізації освітніх програм. Сформульовані дефініції: «облізковий цільовий освітній програм» і «технологія реалізації освітніх цільових програм». Розроблено алгоритм процесу виконання реалізації освітньої програми по проблемам розвитку внешкольного образования.

Ключевые слова: образовательная политика, целевая образовательная программа, технология реализации целевой образовательной программы.

Pikhurko O.V. The technology of implementation of a regional program for the out-of-school education development.

The theoretical and practical values of programs for realization of educational policy in the region are analyzed. The essence of the concepts connected with the technology of realization of educational programs is found. The definitions are formulated: «the educational target program» and «the technology of implementation of educational target programs». The algorithm of the process of a regional educational program fulfilment on the problems of the out-of-school education development is worked out.

Key words: educational policy, target educational program, technology of realization of a target educational program.